

DARÁNYI GYULA, A KÖZEGÉSZSÉGTANI INTÉZET IGAZGATÓ-TANÁRA MONDJA:

Európában legjobb a pesti víz és hus legrosszabb a pesti levegő és tej

Néhány nap előtt a főváros Bakteriológiai Intézete közzé tette jelentését a főváros mult esztendejének közegészségügyi állapotáról, illetve Budapest közegészségének arról a részéről, amely az intézet vizsgálatához tartozik.

A vizsgálat során nyilvánosságra került a budapesti fürdőviznek, ivóviznek és strandfürdők vizének, a tejüzemeknek és a budapesti levegőnek minemisége a tudós bakteriológusok szempontjából. Miatán a szűk számszerű adatok a lakos részére nem mutatják meg elég plasztikusan ezeknek az ember egészségére fontos tényezőknél mibenlétét, szükségesnek tartottuk, hogy az ország egyik legképzettebb közegészségügyi szakemberéhez forduljunk.

Az Esterházy-utca 9. számú házban, az úgynevezett Gólyavárban foglal helyet a m. kir. Tudományegyetem Közegészségtani Intézete. A tanszéknek tanára Prof. Darányi Gyula dr., aki egyébként ebben az esztendőben az orvoskarnak is a dékánja.

A professzor két hivatalánál fogva rendkívül elfoglalt ember. Nagy előzetes volt a részéről, hogy az Ujság nyilvánosságra útján a közönséget az alábbiakban népszerűen felvilágosítsa.

„Kezdjük a víznél, amely kifogástalan”

— Kezdjük ott — mondja a professzor, aki a Közegészségtani Intézet laboratóriuma mellett dolgozó szobájában fogadott —, hogy a főváros közegészségének egyik legfontosabb alkateleme a víz, különösen az utóbbi időben, amióta fölállították a szűrőberendezést, tudományos szempontból is kifogástalan. Jobb, mint azelőtt volt, pedig a budapesti víz mindig egyike volt a legelsőrangúbb ivóvizeknek Európában.

— Vízvezetési vízeknél általában köbcentiméterenként száz baktériumot engedélyez a tudomány. Az új vízszűrőkészülék működése óta a budapesti víz köbcentiméterenként kb. tíz baktériumot tartalmaz, ami tehát azt jelenti, hogy olyan minőségű, amely teljesen kifogástalannak mondható. Sokkal jobb ízű is a mi vizünk, mint akár Párizsban, Londonban vagy Berlinben a vize. Legfeljebb csak egy bajt lehetne említenem a vizellátás szempontjából. Ez a baj, hogy egy-egy lakosra kevés víz esik a fővárosban.

— Naponta 180 liter lehet számítani átlagosan egy-egy fővárosi lakos részére, ami bizony kevés, mert Európa más nagyobb városában 220—250 liter víz esik naponta, sőt Amerikában ez a szám ezer liter tesz ki naponta. Nyugodtan állíthatom, hogy ebből a szempontból a vizellátás nem egészen megfelelő a fővárosban. Ezzel szemben és ezt nem győzöm eléggé hangsúlyozni, a mi tíz baktériumunkkal szemben a nyugati államok fővárosainak vizében ötvenhatvan baktériumot találnak köbcentiméterenként.

— A másik fontos közegészségi kellek egy nagy városban a husellátás, általában az élelmiszer. Ebből a szempontból legelsőrangú helye nálla főváros. Élelmiszere és minősége kifogástalan. Mennyiségileg nem szólok a kérdéshez, mert ez már a szociális helyzettől függ, nem tartozik vizsgálatom körébe. A husellátás tökéletességére vonatkozólag a legjellemzőbb, hogy husmérgezés vagy kolbászmérgezés (batulizmus), vagy trichina (borsóka) nálunk a legnagyobb ritkaság. Ezek a betegségek, illetve fertőzések például Amerikában az Egyesült Államokban napirenden vannak, aminek oka a husvizsgálatok elégtelenségében rejlik.

Hányos a tejellenőrzés!

— Sokkal nagyobb fontosságu a huskérdésnél a tejellátás. Itt, sajnos, nem állunk olyan jól, mint a nyugati államokban. Meg kell mondanom őszintén, én ennek okát abban látom, hogy a tejgazdaságokat nem nevelik a higiénikus tejtermelésre és arra, hogy a tejprodukciónak a legtisztább eszközök és szerzőszámok segítségével történjen.

— A tej baktériumtartalmát illetően, ami pedig a tej úgynevezett tisztaságát fejezi ki, még meglehetősen távol állunk azokról a követelményektől, amelyet Nyugaton táplálnak a tejrel szemben. A tejnek minőség szerinti javítása igen egyszerű módon lenne elérhető. A termelőnek kellek jobb fizetnünk a jobb minőségű tejtért. Jelenleg az a helyzet, hogy nem a termelők, hanem a termelő tejvállalatok válogatják ki a jobb tejet, amelyet drágább minőségben pasztörizáltak hoznak forgalomba és árusítanak drágábban, mint a silányabb tejet. Ennek hasznát a termelő nem látja, azért tehát szerintem a legsürgősebb teendő az lenne,

hogy a tej minőségének megjavítását utját a termelőknél kezdjék kiépíteni.

Szenyviz, szemét és strandfürdő

— Ugyancsak rendkívül fontos a főváros közegészségügye szempontjából a szennyvízellátás és a személtelordás. Az utóbbi elég magas fokon áll a fővárosban, azonban a szeméttel kezelése az angol és francia viszonylatokhoz képest, ahol a szeméttel elégetik, nálunk ugyszólván tökéletlennek mondható. Tudvalevően a budapesti szeméttel Pestszentlőrinc határában rakják le és az itt alakult szeméttelbányában valószínűleg patkánytenyésztés folyik.

Szóba került a tudós professzor előtt a budapesti strandfürdők helyzete is, amelyre vonatkozólag a főváros bakteriológiai intézete megállapítja, hogy míg a fővárosi kezelésben lévő fürdőmedencék vizei kifogástalanok, addig a magánkézben lévő fürdők között vannak olyanok, amelyek kifogás alá esnek. Így például, a kimutatást szerint, volt eset, amikor az egyik legjobban igénybe vett strandfürdő vizében egy köbcentiméter víz huszezer baktériumot tartalmazott.

Erre vonatkozik Darányi professzornak az alábbi megjegyzése:

Ne söpörjék az utcát délelőtt!

— A szennyvíz eltávolítása a fővárosban megfelelő. Kívánatos volna azonban az, ami már tervbe is van véve, hogy a szennyviznek a Dunába való vezetése előtt alaposan megtisztítsák. Különösen érezhető ennek a szükségessége a soroksári Dunáig előtt lévő csatornakieresztő nyílásnál, ahol a Dunába besodródik a szennyvíz és az elég sebesen rohanó folyamot is szembüvehető módon megfertőzi. Ebben a pillanatban Budapestben még a szennyvizet csak ülepítették, de külön nem tisztítják.

— Másik fontos momentuma a főváros közegészségének, ami bennünket érdekel, az utcák söprése. Ez a söprés nem mindig megfelelő és különösen nem történik megfelelő időben. Csakis a hajnali órákban, de legkésőbb kora reggel lenne szabad a söprését végezni, amikor még nyirkos a levegő, nyirkosak az utak és kevés a járókelő, tehát a söprésnél keletkezett port kevesen szívják be. Sajnos, ezzel szemben az a helyzet, hogy gyakran délelőtt söpörnek. Így legnagyobb megdöbbenésemre magam tapasztaltam sétáim alkalmával, hogy a Súdhegy kies parkjában délelőtt tizenegyre, amikor a legtöbb ott a közönség, söpörnek és így a felkavart por megszámlálhatatlan mennyiségét kénytelen az „üdülő” közönség belehelni.

A pesti levegő rossz és romlik!

— Ha már itt tartunk, a főváros egyik legfontosabb közegészségügyi tényezőjére, a pesti levegőre is ki kell térnem. Erről a legnagyobb megfontolással csak ezt mondhatom: határozottan rossz. Az utóbbi időben különösen megromlott a főváros levegője — őszvégi és téli időben. Ennek az oka, hogy rosszabb minőségű szennyező anyagokat nem megfelelő tüzhelyeken éget el a lakosság. Ennek a következményei nemcsak Budapest levegőjének megromlása szempontjából, hanem gazdasági szempontból sem előnyös. Tökéletlenül használják ki a szén energiáját és ami ezzel kapcsolatos, egészségügyi szempontból igen káros következményekkel jár.

— A tökéletlenül elégetett részecskék, kórom, füst, jutnak a levegőbe és itt a ködképződést segítik elő. Egyáltalán nem túlzás, ha kijelentem, hogy ennek következtében Budapestben ma már akkora a ködképződés, hogy lassankint már nagyobb lesz a budapesti köd, mint a híres londoni. De a rossz minőségű barnaszén egyuttal nagy kénytelenül fogva kéndioxidot is juttat a levegőbe, ami már nemcsak az emberi szervezetre hátrányos, hanem a főváros növényeinek és épületeinek is ronthatja az épségét. Így például különösen árt a kéndioxid a márványoknak. Nagyon észrevehető ez, sajnos, a Vörösmarty-szobornál, amelyet a kéndioxid láthatóan meg is rongált.

Elveszi a köd a naptényt is

— Ami az ember egészségét illeti, különösen ártalmas a pesti levegő a gümőkórra hajlamos egyénekre, még pedig nemcsak állagánál fogva, hanem mert a ködképződés elvonja a naptényt és így a különböző betegségek iránti hajlamoságot nagyban fokozza a városi lakosságnál. Ismeretes ezzel kapcsolatban az angol kórnak a fellépése, de fertőző betegségek is jobban terjednek télen a naptényhiányos városban.

— Rengeteg sok kémény van a fővárosban, ezek csak úgy ontják a füstöt és így nagyban hozzájárulnak a pesti levegő megromlásához. Valamikor az volt a hiedelem, sőt a helyzet is, hogy a gyárak kéményei rontják meg a levegőt, sajnos, ez az állapot már megváltozott, mert nem a gyárterületeken rosszabb a levegő, hanem a sűrűn lakott belső városrészekben, ahol a lakosság fűtése következtében a kéményekből lecsapódik a füst.

Jobb a téli London levegője is!

— Ami a levegőbe jutott kórom mennyiségét illeti, a leghatározottabban állíthatom, hogy rosszabb a helyzetünk, mint a nagy angol ipari városokban, például Manchesterben, sőt ugyanilyen határozottsággal állapítottuk meg, hogy ma már a londoni levegő télen egészségesebb, mint a budapesti. A német városok levegőjéről ne is beszéljünk, amelyek a levegő minőségét tekintve, Európában a legjobb helyet foglalják el.

— Önként adódik a kérdés, hogyan kellene ezen segíteni? Ideális lenne, ha minél több központi fűtéses ház lenne Budapestben, vagy még inkább az az utópisztikusnak mondható terv, hogy bevezessék a távfűtést, amely azonban ebben a pillanatban még igen messze van a megvalósulástól.

— Nyáron a porképződés természetesen nagyobb, mint télen és mert a levegő is szárazabb. Összehasonlítást és párhuzamot vonni a budapesti nyári és téli levegő között

Lengyelke v. 110 P
Utazó bunda
s. gyapjú felső, s. báránnyelű, valódi opposum gallérral

Óriási díszlet v. 62 P
féllikabát
öltöny, úlszer, díszkabát és bundakülönlégességek óta várostunkban készen és mérték után.

Elsőrangú díszabóság
LICHTMAN ruhaáruház
IV., Károly király-út 28.
„CITY” ruhaáruház
VIII., Rákóczi-út 11

nagyon bajos, talán így lehetne meghatározni nyáron sem jó, de a téli sem egészséges. A budapesti levegőt, vizet, tejet és húst különösen figyelemmel kíséri a Székesfővárosi Közegészségügyi és Bakteriológiai Intézet, amely a Gyáli-úton, modern épületben van. Ebben az épületben folyik a főváros fontos egészségügyi tényezőinek a vizsgálata, ellenőrzése. Sajnos, itt is csak megállapítani tudják a bajt, de segíteni ezen az intézet sem tud, mert a segítés nem a tudománytól függ, hanem olyan komoly anyagi eszközök igénybevételét jelenti, amely fölött ebben a pillanatban sem a székesfőváros, sem pedig az állam nem rendelkezik...
SZÜCS NÁNDOR.

Eltűnik a főváros utcáiról 16 a kinyújtott kéz?

Tovább koldulunk — mondják a koldusok — Beszélgetés kéregetőkkel a belügyminiszter szigorú rendeletéről

A belügyminiszter tudvalevőleg úgy intézkedett, hogy november elsejétől megszünteti a főváros területén a koldulást, vagy bármilyen kéregetést. Ebben a kérdésben már nyilatkozott a főváros, nyilatkoztak a jótékonyági intézmények vezetői, csak még egy nem beszélt: a közvetlenül érdekelt fél, a koldus, aki nek „egzisztenciáját” fenyegeti az új intézkedés. A koldustad szerint ugyanis nagyon jól megélnék egyesek abból, hogy kéregetnek. Sőt arról keringenek legendák, hogy sokan vagyonot is gyűjtöttek a jószívűek filléreiből.

Budapest tele van koldussal. Ez az általános vélemény és ezért is vált szükségessé a belügyminiszter rendeletének megjelenése. Ha azt gondolná az ember, hogy könnyű koldust találni, akkor nagyon csalódik. Az utcasarkon álldogáló és adományokat kéregető ember szívesen elfogadja a néhány fillért, amit az arra haladóknak oda neki, de ő azt mondja, magáról, hogy nem koldus. Mondja pedig azt annál is inkább, mert sohasem tudja, hogy aki vele szembe kerül, nem detektív-e? Az utcán kéregetők nagy részének nincs meg a hatósági engedélye, de akinek megvan, annak sem használn sokat, mert utcán nem volt szabad kéregetni eddig sem, még kevésbé lesz szabad a jövőben.

Diszkrétnek a koldusok

Eppen ezért nem volt könnyű megtalálni azt a koldust, aki magát hivatalos koldusnak nevezi. A Garay-utca sarkán — mondotta informátorunk — van egy kiskocsmá. Ott könnyen lehet találni koldust, aki elmeséli a budapesti koldusvilág rejtelmét, amelyekről még a rendőrség is csak nagyon keveset tud.

A Garay-utcai kocsmában üldögél néhány összetört, öreg ember. Egyik sem koldus — legalább is nem hivatalosan. Azt mondják, hogy munkások. A kisérőnk azonban fülünkbe sugja, hogy nem egyet közülük ott látott kéregetni a Nefelejts-utcán és környékén. Bizalmatlanok az idegennel szemben és nem szívesen árulják el, hogy hol is van az a titokzatos hely, ahol a budapesti koldusok tanyáznak.

Már éppen csalódottan készültünk hazafelé, amikor a Rottenbiller-utca sarkán egy kifordult szemű, nyomorék emberbe ütköztünk. Véletlenül megszólitottuk és ötletszerűen ezt kérdeztük tőle:

— Nem tudja, hol van a koldustanya?
— Az öregember csodálkozva nézett ránk, majd mikor megnyugtattuk, hogy nem detektívvel áll szemben, ezt sugta a fülünkbe:
— Tessék kimenni a Pillangó-utca. A fővárosi menhely tele van velük. Én is ott lakom.

— Hát a bácsi nem koldult?
— Valamikor nagyon régen kéregettem, — hangzott a felelet, — de úgy láttam, hogy ma már nem nagy üzlet. Egyre kevesebb a jószívű ember és annyit sem lehetett összehozni, amennyiből a cipőm megtalálása kiteltet volna.

A tisztiorvos fia

Megfogadtuk a tanácsot és kimentünk a Pillangó-utca. A sarkon lévő vendéglőben az asztalok mellett jóízűen kadarkázó emberek közt hamar találtunk három, vagy még több „szakember”-t, akik kellő felvilágosítást adtak a pesti koldusvilágról. Néhány fröccs és kadarka kifizetése után megoldódott a szakértők nyelve és igen szemléletesen mutatták be nekünk azokat a trükköket, amelyeket a koldusok használnak a jószívű emberek adományainak kicsalogatására.

Középmagas, erős, fiatal ember az egyik. Nagy János harminkilenc éves, jelenleg munkanélküli ács. A Pillangó-utca 13. számú házban lévő menhelyen lakik. Böbeszédűen elemeséli, hogy valamikor jobb napokat látott. Édesapja dr. Nagy Lajos tisztiorvos volt, a VIII. kerületi előjáróságnál. Ő maga orvosnak készült, két szigorlatot le is tett a Pázmány Péter tudományegyetemen, majd a párisi Sorbonne hallgatója lett. Tanulmányait félbe kellett hagynia, mert édesapja időközben meghalt és ő

Perless **„REVOLUX”** a tökéletes gumis terfi-terdharisnya
Minden párért garatálunk!